

STANDARD & POOR'S

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Проект
розвитку ринків капіталу

Дослідження інформаційної прозорості банків України в 2010 році: *Зниження прозорості на тлі фінансових труднощів за умов недосконалої інфраструктури розкриття інформації.*

Спільне дослідження
Агентства фінансових ініціатив та
Standard & Poor's

*за підтримки Проекту USAID
«Розвиток ринків капіталу»*

Алла Губаренко (АФІ)
Олексій Куценко (незалежний експерт)
Олена Пастухова (Standard & Poor's)
Олег Швирков (Standard & Poor's)

8 жовтня 2010 р.

Standard & Poor's — підрозділ компанії *McGraw-Hill Companies Inc.* — є світовим лідером в сфері надання інформації про фінансові ринки, включаючи незалежні кредитні рейтинги, рейтинги корпоративного управління, індекси та інші аналітичні та довідкові матеріали.

Агентство фінансових ініціатив — незалежна приватна українська аналітична компанія, що надає консультаційні послуги в банківському та інвестиційному секторах, а також в сфері управління ризиками.

Проект USAID «Розвиток ринків капіталу» реалізується компанією *Financial Markets International, Inc. (FMI)* з 2005 року. Мета Проекту — надання допомоги Україні в створенні ефективного та успішного фінансового сектора. Проект охоплює різноманітні аспекти, пов'язані з ринками капіталу в Україні, включаючи підвищення компетентності органів регулювання, запровадження пенсійної реформи, розвиток інфраструктури фондового ринку, а також створення нових фінансових інструментів для інвестування коштів портфельних інвесторів.

Основні висновки

Індекс інформаційної прозорості, що розраховується як середній бал за 30-ма найбільшими банками України, за результатами дослідження 2010 року впав на 6,1 процентних пунктів (далі – п.п.) – до 42,7%. Причиною спаду індексу прозорості стало різке обмеження доступу до звітності, що подається до органів регулювання, насамперед через недосконалість інфраструктури розкриття інформації на фондовому ринку, а також через значне скорочення обсягу фінансової та операційної інформації. Загальний бал розкриття інформації, що оприлюднюється та спрямовується до органів регулювання, знизився на 22,5 п.п. - до 31,2%, а загальний бал блоку «Фінансова та операційна інформація» впав до 37,5%, що на 10,5 п.п. менше за минулорічний показник, і виявився мінімальним за усю історію досліджень.

Кумулятивна позитивна динаміка індексу прозорості з 2006 по 2010 рік фактично зведена до незначних 0,8 п.п.¹ Разом з тим, впродовж цих п'яти років, динаміка була різноспрямованою.

У групі з 28 банків, що включалися до дослідження як цього, так і минулого року, індекс прозорості знизився на 5,7 п.п. – до 43%. При цьому лише у восьми банків з цієї групи зафіксоване поліпшення прозорості в середньому на 4,8 п.п., а 20 банків погіршили свої минулорічні показники в середньому на 9,9 п.п. Ефект структурної зміни вибірки – вибуття двох банків та їх заміна двома новими – виявився негативним, оскільки середній бал прозорості банків, що вибули, виявився вищим, ніж у нових.

Також негативно вплинула на загальний результат прозорості наявність у вибірці банків, які внаслідок фінансових проблем у 2009-2010 роках знаходилися під управлінням тимчасових адміністрацій, запроваджених Національним банком України (НБУ). Внаслідок цього у банках не було повноцінної системи корпоративного управління, а також через фінансові труднощі ці банки не розкривали у повному обсязі необхідну для інвесторів інформацію.

¹ Без урахування змін методології дослідження, що відбулася у 2007 році.

Різниця у прозорості між лідерами і аутсайдерами залишається істотною – вона навіть зроста порівняно з минулим роком з 43,9 п.п. у 2009 році (найкращий показник - 71,4%, найгірший – 27,5%) до 45,8 п.п. у 2010 році (найкращий показник - 65,1%, найгірший – 19,3%). Медіанний показник за вибіркою скоротився з 51,2% у 2009 році до 40,4% у 2010 році.

Середній бал за десятьма банками з найвищими балами теж знизився до 54,9%, що є на 6,5 п.п. гіршим за минулорічний показник. У трійці лідерів порівняно з 2009 роком відбулися суттєві зміни. Другий рік поспіль найбільш прозорим визнається ВіЕйБі Банк з результатом 65,1%, хоча його показники, порівняно з минулим роком, впали на 6,4 п.п. На друге місце вийшов Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ) з результатом 60,9% - він додав 5 п.п. до минулорічних результатів. Третє місце з показником 60,3% посів найбільший банк України – Приватбанк, попри те, що його бал знизився на 1 п.п. порівняно з минулим роком. Два банки, які торік обійняли другу і третю позиції ренкінгу – банк Форум і Укргазбанк – цього року не потрапили навіть до десятки найсильніших.

Дослідження показало, що найповніше банки розкривають інформацію про структуру власності та права акціонерів — 56,3%. Цей показник дещо гірший – на 0,3 п.п. – за торішній показник. Позитивну динаміку прозорості показала інформація про склад і процедури Спостережної ради та менеджменту. Середній приріст на 1,2 п.п. за даним блоком в поточній фінансово-економічній ситуації, особливо враховуючи кумулятивний приріст на 18,7 п.п. за п'ять років, можна назвати вагомим досягненням. Найбільш помітно знизилася прозорість за блоком «Фінансова і операційна інформація». Найповнішим джерелом інформації про банки України визнані вебсайти банків, які забезпечили 44,7% суттєвої інформації для інвесторів. Лідер минулого року за прозорістю серед джерел – інформація, що подається до регулюючих органів, - цього року вона посіла друге місце з результатом 31,2%. Показник прозорості за цим джерелом є вкрай нестійким: аж до минулого року показник коливався у межах 21-26 п.п., і лише торік зафіксовано результат на рівні 53,7%.

Впродовж п'яти років, коли проводилися дослідження інформаційної прозорості банків України, ми спостерігали негативну динаміку прозорості річних звітів банків. У цьому році лише кожен третій банк підготував річний звіт і забезпечив його публічну доступність. Відтак інформативність цього джерела скоротилася на 3,5 п.п. порівняно з минулим роком, а за п'ять років - на 9,6 п.п. В середньому за вибіркою річні звіти можуть забезпечити інвесторам лише 13,9% необхідної інформації, а загальний рівень інформативності річних звітів, розрахований як середній бал за банками, що підготували такі звіти, склав 41,7%.

Склад банків, що досліджуються, та їх роль у банківській системі України

Дослідження охоплює 30 банків України, що є найбільшими за величиною чистих активів на 1 липня 2010 р. (див. табл. 1). Склад банків, охоплених дослідженням, зазнав незначних змін: замість вибулих Укрпромбанку і Кредобанку до вибірки увійшли банк Хрещатик, який вже входив до вибірки у 2007 і 2008 роках, і Дочірній банк Сбербанку Росії, який раніше ніколи не включався до вибірки.

Таблиця 1*Банки, що досліджуються, та їх характеристики*

	Назва банку	Вартість чистих активів станом на 01.07.2010 р. (млн дол. США)*	Наявність єврооблігацій на відкритому ринку	Наявність облігацій, що обертаються на відкритому ринку	Включення акцій до біржових індексів
1	ПриватБанк	12 330	Так	Так	
2	Укрексімбанк	8 356	Так	Ні	
3	Ощадбанк	7 431	Ні	Так	
4	Райффайзен Банк Аваль	6 829	Ні	Так	ПФТС, УБ
5	УкрСиббанк	5 661	Так	Так	
6	Укрсоцбанк	5 398	Ні	Так	ПФТС, УБ
7	ВТБ Банк	3 775	Ні	Так	
8	Промінвестбанк	3 624	Ні	Ні	
9	Альфа-Банк	3 436	Так	Так	
10	ОТП Банк	3 389	Ні	Ні	
11	Надра	2 891	Так	Ні	
12	Фінанси і Кредит	2 808	Так	Ні	
13	Форум	2 164	Ні	Так	УБ
14	Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ)	2 156	Так	Так	
15	Брокбізнесбанк	1 968	Ні	Так	
16	Кредитпромбанк	1 749	Ні	Так	
17	Сведбанк	1 562	Ні	Так	
18	Родовід банк	1 413	Ні	Так	
19	Укргазбанк	1 770	Ні	Так	
20	Південний	1 324	Так	Призупинено	
21	Ерсте Банк	1 265	Ні	Так	
22	Універсал Банк	1 176	Ні	Ні	
23	ІНГ Банк Україна	1 147	Ні	Ні	
24	Донгорбанк	1 113	Ні	Так	
25	УніКредит Банк	1 107	Ні	Ні	
26	Дельта	1 032	Ні	Ні	
27	ВіЕйБі Банк	900	Ні	Ні	
28	Дочірній банк Сбербанку Росії	898	Ні	Ні	
29	Правекс-банк	849	Ні	Ні	
30	Хрещатик	816	Ні	Так	

* Під «чистими активами» маються на увазі валові активи банку, зменшені на величину деяких контр-активних статей балансу (резервів, дисконтів і т.д.).

Ця вибірка з 30 банків відіграє надзвичайно важливу роль у національній банківській системі. На її долю припадає понад 80% чистих активів, понад 81% кредитів юридичним і майже 87% кредитів фізичним особам, а також 73% залучених коштів юридичних осіб та 83% депозитів

фізичних осіб. Ця група банків контролює дві третини капіталу банківської системи України.

У вибірці представлені банки з приватним українським капіталом, державні банки, рекапіталізовані за участю держави банки², а також дочірні структури іноземних банківських груп. Цей факт робить вибірку репрезентативною з точки зору охоплення варіантів практики корпоративного управління і культури ведення банківської справи.

У поточному році представлена вибірка банків характеризувалася ще одним важливим фактором: 20 банків за результатами 2009 року виявилися збитковими³ (у 2008 році – один). Хоча за перше півріччя 2010 року загальна кількість збиткових банків зменшилася до 10 (з них вісім були збитковими станом на обидві звітні дати), негативне очікування щодо можливого скорочення прозорості внаслідок фінансових труднощів вже було сформоване.

Оскільки всі банки, що розглядалися, виконали вимоги законодавства України щодо трансформації в публічні акціонерні товариства, цього року ми не оцінювали наявність у вільному обігу акцій, як це робилося раніше. Віднині ми будемо відзначати включення акцій досліджуваних банків до індексних кошиків найбільших бірж України – Першої фондової торгівельної системи (ПФТС) і Української біржі (УБ). В поточному році таких банків було три (торік – два). Слід відзначити, що, крім цих банків, інші емітенти фінансово-банківського сектору до індексних списків згаданих бірж не включалися. У семи банків у відкритому обігу на зовнішньому ринку знаходяться єврооблігації, більшість (18 банків з 30-ти) є також емітентами облігацій на внутрішньому ринку. У кількох банків частина акцій, що знаходяться у вільному обігу (free-float), розміщена в ADR, однак ці інструменти торгуються поза біржею, тому до них не застосовуються строгі вимоги іноземних бірж, а рівень їх прозорості визначається іншими факторами.

Методологія дослідження

Дослідження ґрунтується на методології, розробленій Службою рейтингів корпоративного управління Standard & Poor's. В основі методології – принцип повного і вчасного розкриття усієї істотної для інвесторів та інших учасників ринку (аналітиків, клієнтів та ін.) інформації.

Анкета дослідження складається зі 116 пунктів, розділених на три блоки:

- Блок 1 «Структура власності та права акціонерів», що включає 28 критеріїв;
- Блок 2 «Фінансова та операційна інформація», що включає 64 критерії;
- Блок 3 «Склад та процедури Спостережної Ради та менеджменту», що включає 24 критерії.

Повний перелік критеріїв представлений у Додатку I.

2 Згідно з законодавством України державними може вважатися лише той банк, 100% капіталу якого належить державі. Однак у жодному з рекапіталізованих банків ця вимога не виконується, відтак вони виділяються в окрему групу.

3 Тут і надалі факт збитковості оцінений на основі офіційної зведеної інформації про фінансову звітність банків, що оприлюднюється НБУ.

Методологія передбачає розгляд і аналіз загальнодоступної інформації, що міститься у трьох основних джерелах:

- річні звіти;
- офіційні інтернет-сайти банків;
- звітність, що надається до регулюючих органів: інформація, що знаходиться у відкритому доступі та надається НБУ, Державній комісії з цінних паперів і фондового ринку (ДКЦПФР), фондовим біржам, або оприлюднюється банками відповідно до вимог зазначених органів. До цього джерела належить також інформація, що міститься у проспектах емісій публічних випусків цінних паперів (облігацій, ADR, GDR), випущених після 1 січня 2010 року.

Відповідно до нашої системи ваги вже сам факт наявності інформації у відкритому доступі (незалежно від джерела розкриття) дає 80% від максимального балу за кожним пунктом анкети. Решта 20% додаються у випадку, коли відповідна інформація присутня ще й у двох інших джерелах (по 10% на кожне). Такий підхід ґрунтується на тому, що дублювання інформації у різноманітних джерелах однозначно є перевагою, оскільки підвищує її доступність для інвестора. Однак цінність такого дублювання неможливо й близько порівняти з цінністю власне факту розкриття інформації.

У даному дослідженні проаналізоване розкриття інформації з точки зору міжнародного інвестора. Зважаючи на це, ми склали перелік критеріїв оцінки; враховувався також факт розкриття інформації англійською мовою. Бал прозорості банку визначається як відсоток від максимально можливого рівня розкриття, зафіксованого у переліку критеріїв.

Під час дослідження розглядалася інформація, що знаходилася в публічному доступі станом на 1 серпня 2010 року. Уся інформація, що надійшла після цієї дати, вважалася не релевантною для оцінки рівня прозорості за результатами 2010 року. У порівнянні з минулим роком період відсікання був скорочений на один місяць. Прийнята дата відсікання більше відповідає практиці проведення подібних досліджень в інших країнах, що дозволяє порівнювати їх результати. Минулого року ми змушені були продовжити дату відсікання до 1 вересня через перебування у вибірці банків з тимчасовою адміністрацією і невизначеністю їх подальшого статусу та перспектив.

Як і торік, значення індексу інформаційної прозорості та статистик динаміки розкриття за компонентами і розкриття за джерелами інформації розраховується на основі даних за 30-ма банками. Водночас індивідуальні бали розкриваються лише за 10-ма провідними банками.

Основні результати дослідження

Значне скорочення індексу інформаційної прозорості

Вперше за п'ять років проведення досліджень ми констатуємо погіршення ситуації з прозорістю практично за усіма інформаційними блоками і усіма джерелами. Також вперше результати провідних банків виявилися гіршими за торішні.

Таблиця 2

Показники інформаційної прозорості українських банків, 2010 р.

Місце в 2010 р.	Місце в 2009 р. *	Назва банку	Бал, %	Структура власності та права акціонерів, %	Фінансова та операційна інформація, %	Склад і процедури Спостережної Ради та менеджменту, %	Бал в 2009 р., % і динаміка (↑ чи ↓) *
1	1	ВіЕйБі Банк	65,1	83,7	58,8	60,3	71,4 (↓)
2	10	ПУМБ	60,9	66,1	61,2	52,3	55,9 (↑)
3	5	ПриватБанк	60,3	67,0	60,0	51,5	61,2 (↓)
4	—	ОТП Банк	58,8	68,2	58,5	47,6	—
5	7	Райффайзен Банк Аваль	58,8	75,4	54,2	52,4	57,1 (↑)
6	—	УніКредит Банк	51,4	60,5	50,4	41,0	—
7	4	Укресімбанк	50,8	63,0	51,0	33,9	62,1 (↓)
8	6	Укрсоцбанк	49,7	72,0	42,4	42,1	57,4 (↓)
9	—	Фінанси та Кредит	46,9	64,7	41,5	41,0	—
10	—	УкрСиббанк	46,1	55,7	44,4	38,7	—
Середній бал за 10 банками-лідерами			54,9	67,6	52,2	46,1	61,3 (↓)
Середній бал			42,7	56,3	37,5	42,2	48,8 (↓)

* Знак «—» означає, що станом на 2009 р. банк не увійшов до 10-ки лідерів за прозорістю

Аналіз результатів дослідження за блоками свідчить, що у 2010 році, як і торік, найбільш повно банки представили інформацію про структуру власності та права акціонерів – 56,3% (у 2009 р. цей блок був розкритий на 56,6% від максимально можливого). Рівень прозорості за блоком «Фінансова та операційна інформація» впав до 37,5% (у 2009 р. - 48%). До того ж зниження показника за цим блоком спостерігалось у розрізі абсолютно всіх джерел розкриття інформації. Єдиним інформаційним блоком, який продемонстрував хоча й незначний, але приріст показника прозорості, виявилася інформація про склад і процедури Спостережної ради та менеджменту. В 2010 р. індекс прозорості за даним блоком сягнув 42,2%, що на 1,2 п.п. краще за рівень минулого року.

Таблиця 3

Ступінь інформативності різних джерел

Джерела розкриття інформації	Бал 2010 р., %	Структура власності та права акціонерів, %	Фінансова та операційна інформація, %	Склад і процедури Спостережної Ради та менеджменту, %	Бал, %	
					2009 р.	2008 р.
Річні звіти банків	13,9	20,0	13,0	8,7	17,4	24,8
Інтернет-сайти	44,7	59,0	42,3	32,7	44,6	43,1
Звітність до регулюючих органів	31,2	41,2	12,3	40,2	53,7	26,0

Найбільш повним джерелом інформації про банки України були визнані веб-сайти банків. За цим джерелом інформації ми спостерігаємо повільний, але стійкий прогрес: цього року інтернет-сайти забезпечили 44,7% суттєвої інформації для інвесторів, що на 0,1 п.п. більше, ніж минулого року. Кумулятивний приріст за цим джерелом за п'ять років дослідження склав 3,78 п.п. При цьому інвестори можуть знайти на сайтах 59% необхідної інформації про структуру власності та права акціонерів, що є найкращим показником в розрізі інформаційних блоків дослідження.

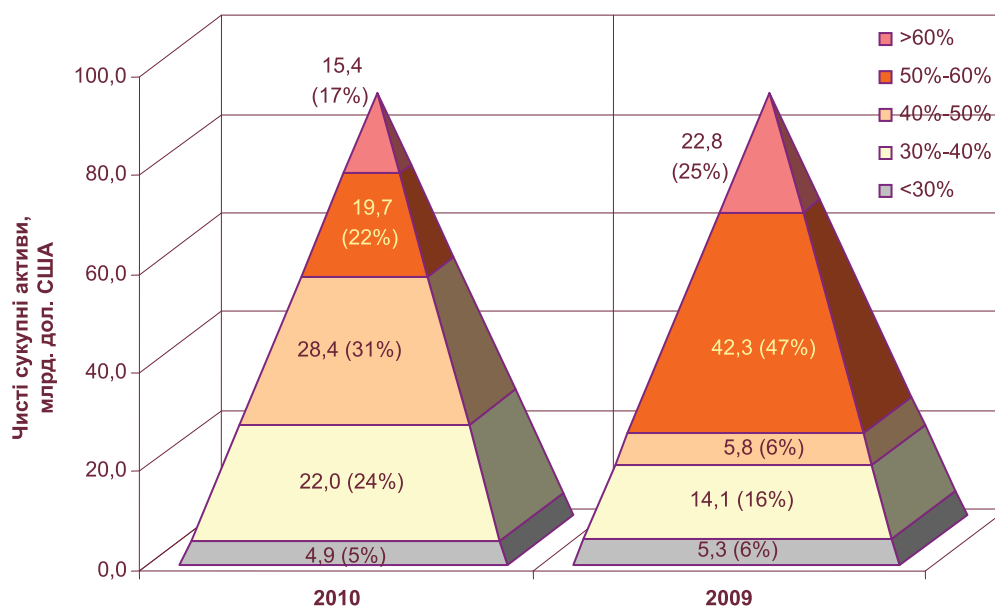
Звітність до регулюючих органів, яка минулого року була визнана кращим джерелом інформації, у 2010 році знову опинилася на другому місці з результатом 31,2%, який на 22,5 п.п. гірший за минулорічний результат. Враховуючи те, що в 2008 році прозорість цього джерела інформації становила 26%, можна стверджувати, що на 2009 рік припав сплеск поліпшення прозорості за цим джерелом, який не вдалося закріпити у вигляді чіткої тенденції. Інформація за блоками «Структура власності та права акціонерів» і «Склад та процедури Спостережної ради та менеджменту» презентована у цьому джерелі практично рівномірно – 41,2% і 40,2% відповідно. Цього року ми спостерігали рекордно низький рівень подання фінансової та операційної інформації – лише 12,3% від максимально можливого обсягу інформації (в 2009 р. – 51,3%).

Річні звіти банків, які традиційно є іміджевою, а не змістовою складовою транспарентності, цього року продемонстрували середнє розкриття за усією вибіркою – лише 13,9%. Хоча дане джерело ніколи не містило понад 25% необхідної для інвесторів інформації, починаючи з 2008 року ми спостерігали стійку тенденцію зменшення його прозорості. Найкраще у цьому джерелі розкрита інформація про структуру власності та права акціонерів (20%), найгірше – про склад і процедури Спостережної ради та менеджменту (тільки 8,7%).

На банки з балами, що перевищують 50-ти відсотковий поріг, припадає 39% сукупних чистих активів вибірки, що майже удвічі нижче за показник минулого року (72% - у 2009 році та 43% - в 2008 році). Як і впродовж двох попередніх років, лише у трьох банків сукупний бал перевищив 60%, але жоден банк не зміг продемонструвати прозорість понад 70% (минулого року один, позаторік – жоден). Відтак про результати минулого року можна говорити швидше як про «сплеск» прозорості, аніж як про стабільну динаміку. На банки з рівнем прозорості меншим за 30%, припадає 5% сукупних активів вибірки (минулого року 6%, позаторік – 5%), а кількість цих банків впродовж трьох років також незмінна – два.

Діаграма 1

Піраміди інформаційної прозорості банків України

Ми відзначаємо, що на зміну періоду різноспрямованої динаміки індексу інформаційної прозорості прийшов період чітко вираженої регресії. Спостерігається не лише спад індексів прозорості у розрізі джерел і блоків розкриття інформації, але й збереження диспропорцій у рівні інформативності. Цього року розрив між найбільш і найменш інформативними джерелами перевищив 30 п.п., а у розрізі інформаційних блоків – 50 п.п., що лише трохи нижче за аналогічні показники минулого року – 35 п.п. і 53 п.п., відповідно. Фактично балансу прозорості джерел, майже досягнутого торік, цього року втримати не вдалося.

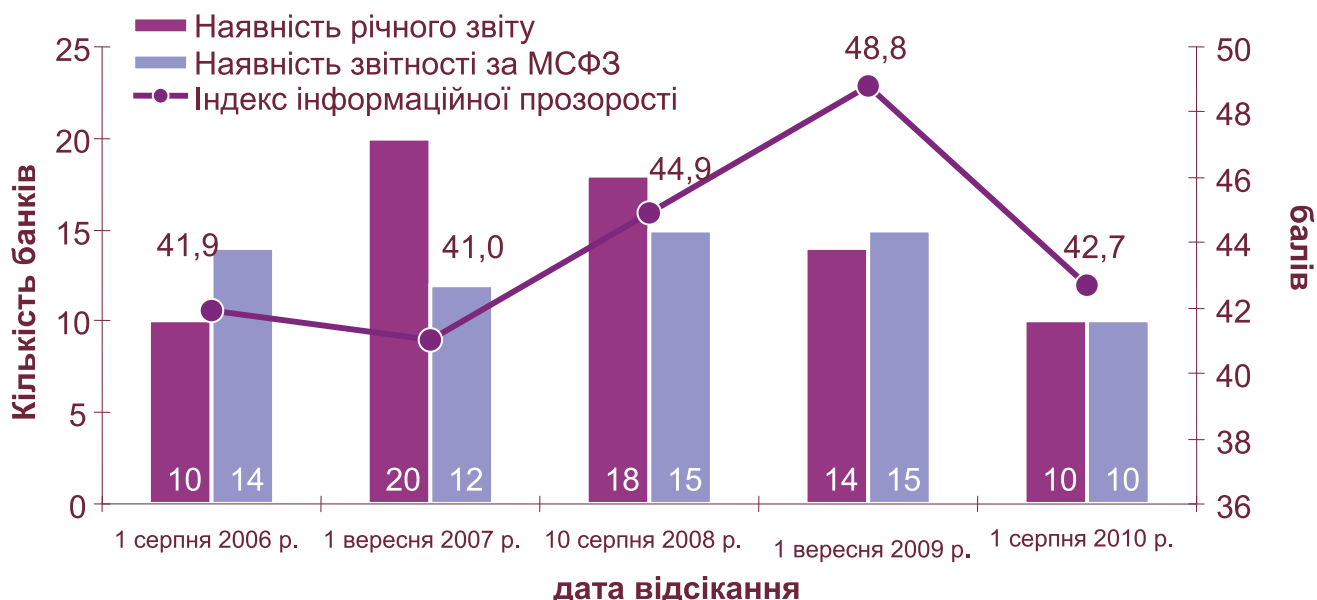
Фактори, що вплинули на зниження індексу інформаційної прозорості

Під час минулорічного дослідження ми виявили песимістичні очікування інвесторів щодо рівня прозорості, які на той момент не виправдалися. У 2009 році приріст індексу прозорості сягнув майже 4 п.п. Попри це у 2009 році ми звертали увагу на зменшення кількості банків, що оприлюднюють річні звіти і розповсюджують звітність, складену відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Відсутність такої інформації має негативний вплив на бал прозорості окремої установи, що також дається взнаки у зведеній статистиці.

У 2010 р. кількість банків, які склали і подали у тому чи іншому вигляді річний звіт, скоротилася до 10 (минулого року - 14, позаторік – 18). Також до 10 зменшилася кількість банків, які публікували звітність за МСФЗ⁴ (Діаграма 2). Іншими словами, два з трьох банків, включених до вибірки, не використовували на дату відсікання такий канал зв'язку з існуючими і потенційними інвесторами, як річний звіт, або не надали їм звітність у форматі, прийнятному в міжнародній спільноті. Починаючи з 2008 року, скорочується кількість банків, які готують річні звіти.

Діаграма 2

Динаміка індексу прозорості та кількості банків, які підготували річні звіти і звітність за МСФЗ

4 Крім того ще два банки згадали в структурі річного звіту на сайті www.stockmarket.gov.ua про факт підготовки звітності за міжнародними стандартами, однак нам не вдалося виявити таку звітність ані на сайтах цих банків, ані в їх річних звітах. Ми вже спостерігали схожу ситуацію в 2007 році, коли 17 банків з 30 заявили про підготовку звітності за МСФЗ, але тільки 12 зуміли справді надати її у вільному доступі на дату відсікання.

Під час дослідження ми висунули і перевірили гіпотезу про наявність можливого зв'язку між фактом збитковості банку та рівнем його прозорості. Однак середній рівень прозорості 20 банків вибірки, які закінчили 2009 рік зі збитком, як виявилось, практично дорівнював середньому балу тих банків, які за результатами 2009 року отримали прибуток – 42,5% і 42,8% відповідно. Але середній бал восьми банків, які були збитковими і у 2009 році, і за результатами перших двох кварталів 2010 року, виявився нижчим за середній бал інших банків вибірки на 4,7 п.п. та склав 43,7% порівняно з 48,3%. Враховуючи ці факти, а також те, що з десяти банків-лідерів за прозорістю в 2010 році шість були збитковими на початок року, ми не можемо стверджувати, що наявність збитків мала значний вплив на прозорість, хоча відзначаємо наявність слабо вираженого взаємозв'язку.

Ми схильні пояснювати зниження загального рівня прозорості банків України в 2010 році наступними причинами:

- Скороченням кількості банків, які виступають емітентами єврооблігацій: якщо в 2007-2009 роках 11 з 30 досліджуваних банків мали у вільному обігу єврооблігації, то в 2010 році їх число скоротилося до восьми. Як відомо, наявність у відкритому обігу на зовнішньому ринку боргових інструментів невідривно пов'язана з необхідністю дотримання достатньо жорстких стандартів та вимог щодо розкриття інформації. Під час попередніх досліджень ми відзначали, що індекс інформаційної прозорості банків, які вийшли на ринок зовнішніх запозичень, виявився вищим. Спостерігаючи в поточному році тенденцію до зменшення кількості випусків єврооблігацій, ми змушені відзначити, що це призводить до скорочення обсягу інформації, що розкривається банками (внаслідок зняття відповідних вимог).
- Змінами, що відбувалися в інфраструктурі забезпечення прозорості фондового ринку. Попри стандартні вимоги щодо змісту інформації, яка розкривається емітентом, технологічні особливості роботи інформаційних агентств та їх проектів часто значно відрізняються. Зокрема, Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) раніше використовувало як основний майданчик для розміщення інформації сайт www.smida.gov.ua, який дозволяв розкривати інформацію кількома мовами, а також використовувати режим гіперпосилань на інші джерела – перш за все, веб-сайти банків. У попередні роки банки часто користалися можливістю встановлення прямих переходів з сайту АРІФРУ на конкретну документацію, розміщену на своїх веб-сайтах, що з точки зору нашої методології оцінювалося нами позитивно⁵. У 2010 році АРІФРУ почало розміщувати інформацію емітентів на іншому порталі – www.stockmarket.gov.ua, який, на жаль, досі не має належного рівня технологічної підтримки прозорості: сайт одномовний (тільки українська мова), не підтримує режиму гіперпосилань, а пошук організований не за назвою емітента, а за кодом його державної реєстрації. Ці зміни стали основною причиною скорочення рівня прозорості джерела «Звітність до органів регулювання».

Сайти двох найбільших бірж України – ПФТС і УБ – містять гіперпосилання лише на згадані інформаційні портали (безпосередньо на сторінки-картки відповідних банків), але при цьому не надають жодної додаткової інформації про емітентів. Ще один інформаційний ресурс фондового ринку – система ЕСКРІН, створена за підтримки проекту «Розвиток ринків капіталу» Агентства США з міжнародного розвитку і передана до ДКЦПФР в серпні

⁵ Більш детально див. у розділі «Методологія дослідження»

2010 року, наразі тільки наповнюється інформацією (з 30 досліджуваних банків у ній представлені тільки два).

- Послабленням адміністративних стимулів підвищення прозорості. За результатами попередніх досліджень ми визнавали позитивну роль регулятора банківського і фондового ринків у забезпеченні прозорості, а саме – підготовку і доведення до банків вимог щодо змісту і термінів публікації регулярної та нерегулярної інформації. Зусилля НБУ за поточний рік – а саме набуття чинності нової редакції Інструкції з фінансової звітності – не мали ефективних результатів щодо забезпечення прозорості банківських установ, хоча й скоротили розбіжності з МСФЗ. На жаль, НБУ так і не виступив ініціатором створення централізованого сховища даних річної та квартальної звітності, а обсяг інформації про конкретні банки, що міститься на сайті самого регулятора, залишився незмінним. Нарешті, згортання зовнішніх позик «звільнило» деякі з досліджуваних банків від необхідності розкриття інформації за стандартами іноземних бірж і торговельних майданчиків, що можна назвати «механічним» скороченням адміністративного стимулу.
- Перенесенням дати відсікання на більш ранній термін – 1 серпня. Під час попередніх досліджень ми відзначали, що завершення підготовки банками річних звітів припадає на кінець серпня. Ця практика не прийнятна для інвесторів, оскільки у світовій традиції річний звіт, а тим більше звітність, що пройшла аудит, мають бути підготовлені до моменту проведення загальних зборів акціонерів. Затримка оприлюднення на вісім місяців від дати балансу, особливо в умовах нестабільності, робить інформацію, що міститься у них, не релевантною.
- Відмовою деяких банків від публікації річних звітів, яка, на нашу думку, зумовлена наявністю фінансових проблем. Якщо раніше ми робили висновок про наявність лише незначних розбіжностей між загальними рівнями прозорості збиткових і прибуткових банків, то, розглядаючи залежність між наявністю в певного банку збиткової діяльності та відсутністю в нього річного звіту, кореляція виявляється більш значущою: із 20 збиткових за 2009 рік банків тільки 6 підготували річний звіт. Ця практика теж є неприйнятною з точки зору інвестора, оскільки вибіркова презентація сприяє спотворенню реальної картини і відсутності гарантовано доступної інформаційної бази для прийняття рішень.

Особливістю в практиках розкриття в 2010 році була наявність у вибірці банків, які були рекапіталізовані за участі держави (Укргазбанк і Родовід банк), а також банку з тимчасовою адміністрацією (Надра). Нестандартна ситуація в системі корпоративного управління, за якої тимчасовий управляючий бере на себе функції основних органів управління банку, ускладнювала оцінку розкриття інформації стосовно процедур і ефективності Спостережної ради та менеджменту.

Економічні стимули прозорості в поточному році не мали яскраво вираженої тенденції. Наявність в обігу акцій та облігацій банків, які є предметом дослідження, що накладає на них зобов'язання з розкриття інформації як емітентів, не мала значного впливу на прозорість, оскільки ця інформація була доступною тільки українською мовою і тільки за національними стандартами обліку. Нарощування портфелю депозитів фізичних осіб, яке почалося з 2010

«Фінансова та операційна інформація» розкритий банком менш, ніж на 60%, а блок «Склад і процедури Спостережної ради та менеджменту» - ледь більше, ніж на 60%.

Друге місце з результатом 60,9% посів ПУМБ, який поліпшив за рік свій показник на 5 п.п. Минулого року банк замикав десятку найсильніших. За цей рік банк покращив свої показники за блоками «Структура власності та права акціонерів» і «Склад і процедури Спостережної ради та менеджменту». Збільшення балу за цим блоком відбулося за рахунок більш повного розкриття інформації про структуру групи, а також процедур роботи органів корпоративного управління банком. За блоком «Фінансова та операційна інформація» результат банку виявився повністю аналогічним торішньому показнику, при цьому акцент змістився в бік скорочення термінів підготовки звітів та забезпечення користувачів своєчасною проміжною звітністю.

На третє місце піднявся найбільший банк України, ПриватБанк, з результатом 60,3%, що майже на 1 п.п. гірше за його торішній результат. Попри це такий результат дозволив банку піднятися з п'ятого місця на третє. Банк збільшив обсяг оприлюднення інформації про структуру власності (приріст за рік склав 8 п.п.), здебільшого за рахунок підготовки повноцінного річного звіту англійською мовою. Однак за двома іншими блоками відбулося загальне зниження рівня прозорості – в основному через відсутність в джерелі «Звітність до органів регулювання» тієї інформації, яка була наявною в 2009 році.

Кращі з середніх

Якщо минулого року до групи «кращі з середніх» ми віднесли банки з рівнем прозорості вищим за 55% (таких було сім), то у 2010 році ми були змушені знизити планку до 50% (через скорочення загального рівня прозорості на 6,1 п.п.). Попри це, навіть з урахуванням зниження «прохідного балу», до цієї категорії можна віднести лише чотири банки: ОТП Банк, Райффайзен Банк Аваль, УніКредит Банк і Укрексімбанк.

Ці банки вже відзначалися нами в попередніх дослідженнях, а деякі з них навіть потрапляли до групи найсильніших. Однак ми вважаємо, що у цих банків, як і в інших, що включені до вибірки, є великий потенціал поліпшення прозорості. Особливо це стосується банків, які входять до міжнародних структур, оскільки їх рівень транспарентності з року в рік виявляється нижчим за рівень їх материнських чи холдингових структур.

Результати дослідження за окремими блоками

Результати за блоком «Структура власності та права акціонерів»

Цей блок утримав 1-е місце за рівнем прозорості, що було досягнуте минулого року. Попри скорочення порівняно з минулим роком на 0,3 п.п., показник 56,3% від максимально можливого виявився кращим серед усіх блоків. У 2010 році відновився баланс балів в розрізі інформаційних джерел, який був втрачений торік. Найбільш інформативним за даним блоком питань знову визнані інтернет-сайти, що містять 59% необхідної інформації. Звітність до органів регулювання повернулася на друге місце за прозорістю з показником 41,2%, втративши порівняно з минулим роком понад 20 п.п. Найменш інформативними виявилися річні звіти, що містили лише п'яту

частину очікуваної інформації. За даним блоком зафіксований найбільший діапазон розбігу показників індивідуальних балів прозорості банків – понад 53 п.п. (від 30,6% до 83,7%).

Досить повно розкривається інформація про кількість, класи і номінали випущених звичайних акцій, описуються класи акцій; інформація про акціонерів, які володіють значним пакетом акцій (понад 10%); інформація про останні корпоративні події у вигляді прес-релізів на сайтах банків. Деяко гірше розкривається інформація про належність акцій конкретним керівникам і членами Спостережної ради. Слабко розкривається інформація про останні збори акціонерів, часто це лише коротке повідомлення або новина про факт їх проведення. Перелік зовнішніх активів, які належать власникам блокуючих пакетів акцій банку, розкривають здебільшого великі міжнародні групи. Майже не розкривається інформація про перехресне володіння акціями, про анонсований рівень дивідендів. Розкриття змісту Кодексів корпоративного управління і етики покращилося порівняно з попереднім роком, але все ж залишається на низькому рівні. Як і раніше гострим залишається питання визначення периметру консолідації групи, до якої належить банк.

В рамках цього блоку проведено додатковий спеціальний аналіз рівня прозорості структури власності банків, а саме – розкриття інформації про реальних власників.

Через вимогу регуляторів усі банки розкрили інформацію про тих акціонерів, кожен з яких володіє пакетом з понад 10% акцій. З 30 банків 13% належать державі України, 10% - іншим країнам, 77% знаходяться у приватній власності. Наш аналіз свідчить, що концентрація власності у банківському секторі України є надзвичайно високою. Частка одного акціонера, яка перевищує 75% акціонерного капіталу, була зафіксована нами у 70% банків з вибірки. Однак це не справило значного впливу на розкриття інформації про реальних власників, оскільки 33% з цих банків виявилися банками з державним капіталом і 48% - дочірніми банками крупних міжнародних структур. Як правило, саме ці структури розкривають інформацію в найбільшому обсязі.

Цього року 25 з 30 банків надали інформацію про реальних власників, що на 1 банк менше, ніж торік. Усі 25 банків розкрили інформацію про реальних власників через інтернет-сайти, а 7 банків продублювали цю інформацію у всіх трьох джерелах інформації. Інформацію про реальних власників традиційно представляють банки з державним капіталом, дочірні банки міжнародних груп, які активно використовують режим гіперпосилань на сайти материнських структур, а також банки, у яких безпосередніми власниками є фізичні особи. Решта банків обмежуються оприлюдненням інформації про формальних власників – маловідомі компанії.

Результати за блоком «Фінансова та операційна інформація»

За цим блоком у 2010 році розкрито лише 37,5% інформації, що є найгіршим результатом поміж усіх блоків. Спад порівняно з минулим роком склав 10,5 п.п. (минулого року зафіксовано приріст на 1,5 п.п.). Причиною такої негативної динаміки стало як скорочення кількості банків, що готують звітність за МСФЗ, так і скорочення обсягу інформації, що оприлюднюється в рамках джерела «Звітність до органів регулювання».

Як і торік, розбіг значень показника виявився величезним – від 8,1% до 61,2%. І хоча різниця між найгіршими та найкращими балами менша, порівняно з аналогічним показником для блоку «Структура власності та права акціонерів», вона все ж свідчить про вкрай неоднорідне розкриття інформації різними банками.

Загалом найбільш повно розкривається така інформація (сукупний бал понад 60%):

- звітність, що подається до НБУ (за національними стандартами обліку), із зазначенням назви аудиторської компанії та висновком незалежного аудитора;
- облікова політика банку, в тому числі методи оцінки активів;
- інформація про достатність капіталу, суми резервів, стан ліквідності, дотримання нормативів банківської діяльності, показники концентрації;
- інформація про якість активів;
- аналіз різноманітних ризиків банківської діяльності із зазначенням політики ризик-менеджменту.

Також досить повно викладена інформація про продукти та послуги банку, їх обсяги в натуральному вимірі, огляд регуляторного середовища галузі, сегментний аналіз та детальне розшифрування доходів та видатків банку, ставки за кредитними і депозитними операціями.

Досить повно розкрита така важлива для інвестора категорія як проміжна звітність. Багато банків дублюють на своїх сайтах інформацію, що розміщується з метою виконання норм Закону України «Про банки та банківську діяльність» у офіційних виданнях «Голос України» і «Урядовий кур'єр».

Водночас, мало розкритими залишаються питання, що стосуються прогнозів діяльності. Скоротився обсяг інформації, що розкривається, про продукти та послуги банків, а також про їх частки ринку. Не розкривається інформація про рівень винагороди аудитора та про надання ним будь-яких супутніх послуг.

Під час дослідження в рамках цього блоку було проведено спеціальний аналіз інформації, що розкривається, про якість активів, зокрема – кредитного портфелю. В результаті ми виявили, що інвестор може отримувати цю інформацію з кількох незалежних джерел:

- Річна фінансова звітність банків як за національними, так і міжнародними стандартами, підтверджена аудиторськими висновками. Примітка до річної звітності, присвячена аналізу кредитного портфелю, містить інформацію про працюючі та проблемні позики у різноманітних розрізах: за типами контрагентів, валютами позики, категоріями класифікації тощо. Однак, попри все своє змістове наповнення, дана інформація містить значний недолік – вкрай рідку періодичність (раз на рік) із затримкою публікації (понад 3 місяці).
- Відповідно до вимог законодавства України банки оприлюднюють квартальну звітність за національними стандартами в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» і часто дублюють її на сайті. У обов'язковій примітці до звітності міститься інформація про склад кредитного портфелю банку в розрізі п'яти категорій класифікації за стандартами банківського нагляду. При цьому інвестор може оцінити окремо обсяг виданих кредитів у кожній категорії та окремо – обсяг сформованих резервів. Однак така інформація не надається в розрізі типів позичальників (фізична чи юридична особа).
- НБУ оприлюднює на своєму офіційному сайті дані звітності банків, де міститься інформація про активи. Інформація подається в розрізі типів контрагентів: окремо сума заборгованості та окремо сума сформованих резервів. При цьому інвестор не може оцінити якість заборгованості, тобто її розбивку за категоріями класифікації.

За двома останніми джерелами інформація актуалізується щоквартально із запізненням до одного місяця від звітної дати. Але така оперативність надання інформації не компенсує для потенційного інвестора відсутність цілісності та повноти її подання, що ускладнює проведення аналізу якості кредитного портфелю. Ситуація ускладнюється тим, що ця звітність зорієнтована на україномовного користувача. Лічені банки надають квартальну звітність англійською мовою, а в англійській версії офіційного сайту НБУ зведена звітність також подається українською мовою.

Ми провели додатковий аналіз стосовно розкриття інформації про отримання банком позик рефінансування від Національного банку України в рамках підтримки ліквідності (кредит останньої інстанції). Інформація про такі кредити розкривалася банками виключно в складі звітності за МСФЗ – у примітці, присвяченій розшифруванню залишків заборгованості перед Національним банком. Банки згадували як про власне факт такої підтримки, так і про суми заборгованості та застосовувані ставки, а також, у разі потреби, про події після дати балансу щодо погашення такої заборгованості. Інформація такого роду, що є конче важливою для інвестора, не була включена до звітності за національними стандартами.

Результати за блоком «Склад та процедури Спостережної ради та менеджменту»

Цей блок, починаючи з 2006 року, розкривався найменше. Але впродовж трьох останніх років ми фіксуємо позитивну динаміку значення індексу прозорості за даним блоком: збільшення на 6,7 п.п. у 2008 році та на 8,1 п.п. у 2009 році. Враховуючи приріст на 1,2 п.п. у 2010 році, рівень прозорості цього блоку сягнув 42,2%, що вивело його на друге місце. Ми пов'язуємо прогрес у цьому блоці з поліпшенням практики корпоративного управління, а також з тривалими зусиллями регуляторів щодо підвищення рівня відкритості банків.

На відміну від інших блоків, найбільш значущим джерелом інформації виявилися ресурси органів регулювання. Сукупний обсяг інформації, що розкривається у цих ресурсах, значно більший, ніж на інтернет-сайтах банків, та майже у п'ять разів перевищує обсяг корисної інформації в річних звітах. Ці результати аналогічні до результатів, отриманих у 2009 році.

Найбільше розкриваються в цьому блоці питання про голову Спостережної ради та склад виконавчого керівництва банку. Дещо гірше розкривається інформація про роль Спостережної ради в діяльності банку, а також інформація про членів Спостережної ради та про рівень їх винагороди. Цього року банки дещо просунулися вперед на шляху створення формальних механізмів корпоративного управління, що використовуються в кращій міжнародній практиці. Кілька банків розкрили інформацію про наявність сформованих комітетів при Спостережній раді, а також про участь у Спостережній раді незалежних членів. Інша інформація – умови контрактів з вищими посадовими особами, рівень винагороди менеджменту, положення про внутрішній аудит, інформація про відвідуваність засідань Спостережної ради та про їх форму (очні/заочні засідання) - традиційно розкривається вкрай слабо і поверхнево.

Аналогічні дослідження

Це дослідження, проведене Агентством фінансових ініціатив та Службою рейтингів корпоративного управління Standard & Poor's за підтримки Проекту USAID «Розвиток ринків капіталу», що реалізується компанією Financial Markets International, Inc., ґрунтується на аналогічних дослідженнях, проведених в Україні та інших країнах. Перше дослідження інформаційної прозорості українських банків було проведене 2005 р., і з того часу проводилося щорічно. Варто відзначити, що Служба рейтингів корпоративного управління Standard & Poor's має багатий досвід проведення подібних досліджень у різних країнах.

У 2002 р. Standard & Poor's опублікувало перше дослідження інформаційної прозорості компаній, включених до таких індексів Standard & Poor's:

- S&P/IFC Emerging Asia (за країнами Азії, що розвиваються);
- S&P/IFC Latin America (за країнами Латинської Америки);
- S&P Asia-Pacific 100 (за країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону);
- S&P/TOPIX 150 (у Японії).

У квітні 2003 р. Standard & Poor's опублікувало дослідження за індексом S&P Europe/350. Крім того, у 2004 р. та на початку 2005 р. Standard & Poor's випустило декілька досліджень, присвячених практиці розкриття інформації про структуру корпоративного управління компаній різних країн Східної Азії (Гонконгу, Сінгапуру, Індонезії, Малайзії та Таїланду). У червні 2005 р. було опубліковане дослідження інформаційної прозорості турецьких компаній, де була проаналізована практика розкриття інформації 52 найбільших та найбільш ліквідних компаній Туреччини. Нове дослідження на цю тему було проведене в 2006 р.

У 2002 р. Standard & Poor's вперше опублікувало результати аналізу інформаційної прозорості найбільших російських публічних компаній. У зв'язку зі збереженням зацікавленості інвесторів та аналітиків Standard & Poor's проводить нові дослідження російських компаній, продовжуючи удосконалювати їх методологію. Останній щорічний огляд російських компаній був опублікований 21 жовтня 2009 р. У 2005 р. Служба рейтингів корпоративного управління Standard & Poor's випустила своє перше дослідження щодо інформаційної прозорості російських банків. Такі ж дослідження були проведені в 2006 та 2007 рр. у зв'язку з виявленим інтересом з боку інвесторів та аналітиків. Окреме дослідження з приводу 300 китайських компаній вперше проводилося в 2008 р., а дослідження 56 найбільших публічних компаній Бразилії та 30 найбільших компаній Казахстану – в 2009 році.

Додаток I

Перелік критеріїв оцінки

Блок 1. Структура власності та права акціонерів

Компонент 1. Структура власності та структура групи

1. Кількість та номінальна вартість випущених звичайних акцій.
2. Кількість та номінальна вартість інших типів випущених акцій (наприклад, привілейованих, неголосуючих).
3. Кількість та номінальна вартість дозволених, але не випущених акцій всіх типів.
4. Інформація про найбільшого акціонера.
5. Інформація про утримувачів всіх крупних пакетів акцій (блокуючих - понад 25%; контрольних - понад 50%).
6. Інформація про акціонерів, що разом володіють не менше ніж 25% голосуючих акцій.
7. Інформація про акціонерів, що разом володіють не менше ніж 50% голосуючих акцій
8. Інформація про акціонерів, що разом володіють не менше ніж 75% голосуючих акцій
9. Кількість акціонерів, що володіють більше ніж 10% акцій, та інформація про всіх цих акціонерів.
10. Інформація про те, що менеджмент не був повідомлений про існування часток володіння голосуючими акціями, що перевищують 5%, окрім розкритих.
11. Перелік зовнішніх активів, що належать власникам блокуючих пакетів акцій.
12. Пакети акцій банку, що належать відповідним менеджерам вищої ланки.
13. Пакети акцій банку, що належать конкретним членам Спостережної Ради.
14. Опис класів акцій.
15. Структура акціонерів за типом.
16. Процент акцій, що знаходяться в перехресному володінні.
17. Інформація про непряме володіння (наприклад, конвертовані інструменти)
18. Перелік афілійованих компаній, де банку належить міноритарний пакет акцій
19. Перелік дочірніх компаній.
20. Структура власності дочірніх чи афілійованих компаній.

Компонент 2. Права акціонерів

21. Зміст Кодексу чи Положення про корпоративне управління.
22. Зміст Кодексів корпоративної поведінки та етики.
23. Положення Статуту банку (у тому числі зміни).
24. Документально оформлена дивідендна політика.
25. Оголошення рекомендованих дивідендів до дати закриття реєстру.
26. Наявність огляду останніх зборів акціонерів (наприклад, загальні дані про результати голосування).
27. Детальні прес-релізи, що описують останні корпоративні події.
28. Політика розкриття інформації.

Блок 2. Фінансова та операційна інформація

Компонент 3. Фінансова інформація

29. Облікова політика банку.
30. Щорічна звітність за минулий рік, що спрямовується до НБУ.
31. Щоквартальні звіти про доходи та витрати.
32. Примітки до річних фінансових звітів відповідно до національних стандартів.
33. Примітки до квартальних фінансових звітів відповідно до національних стандартів.
34. Висновок незалежного аудитора щодо річної фінансової звітності відповідно до національних стандартів.
35. Чи є аудиторська компанія (що проводила аудит фінансової звітності, складеної відповідно до національних стандартів), визнаною в цілому світі.

36. Наявність огляду незалежного аудитора стосовно квартальної фінансової звітності, складеної відповідно до національних стандартів.
37. Річна фінансова звітність відповідно до міжнародних стандартів звітності (МСФЗ/ GAAP США) без приміток.
38. Примітки до річної фінансової звітності відповідно до МСФЗ/GAAP США.
39. Висновок незалежного аудитора стосовно річної фінансової звітності в форматі МСФЗ/GAAP США.
40. Відсутність застережень в аудиторському висновку стосовно річної фінансової звітності відповідно до МСФЗ/ GAAP США.
41. Документально оформлена політика кредитування пов'язаних сторін.
42. Публікація річної фінансової звітності, яка є предметом аудиту відповідно до МСФЗ/GAAP США до кінця квітня.
43. Публікація річної фінансової звітності, яка не є предметом аудиту відповідно до МСФЗ/GAAP США до кінця квітня.
44. Публікація річної фінансової звітності, яка є предметом аудиту, відповідно до МСФЗ/ GAAP США до проведення річних зборів акціонерів.
45. Публікація річної фінансової звітності, яка не є предметом аудиту, відповідно до МСФЗ/ GAAP США до кінця червня.
46. Розкриття інформації про угоди із пов'язаними особами: сукупний обсяг операцій із пов'язаними особами, суми кредиторської та дебіторської заборгованості.
47. Угоди з компаніями, що належать до цієї групи.
48. Інформація про те, що угоди із пов'язаними особами відбулися на ринкових чи неринкових засадах.
49. Точні умови угод із пов'язаними особами.
50. Квартальна фінансова звітність відповідно до міжнародних стандартів звітності (МСФЗ/ GAAP США).
51. Примітки до вказаної фінансової звітності.
52. Інформація про те, чи було проведено аудиторську перевірку даної фінансової звітності.
53. Прогноз доходів від основної діяльності.
54. Детальний прогноз доходів.
55. Сегментний аналіз (у розбивці за основними видами діяльності).
56. Детальна структура доходів.
57. Детальна структура витрат.
58. Назва аудиторської фірми банку.
59. Рівень відомості та репутація аудиторської фірми.
60. Політика ротації аудитора (МСФЗ/GAAP США).
61. Розмір винагороди, що виплачується аудитору за надання аудиторських послуг.
62. Інформація про надання аудитором будь-яких неаудиторських послуг.
63. Винагорода аудитору за надання неаудиторських послуг.
64. Методи оцінки активів (у т.ч. розрахунок амортизації).
65. Інформація про резерви.
66. Інформація про середній рівень ставок за кредитами, депозитами та векселями.
67. Коефіцієнти достатності капіталу.
68. Інформація про дотримання нормативів, встановлених НБУ.
69. Показники ліквідності (миттєва, поточна, загальна, розриви ліквідності).
70. Показники концентрації (за галузями, клієнтами/акціонерами, інсайдерами та інше.).

Компонент 4. Операційна інформація

71. Детальна інформація про продукти чи послуги, які надаються.
72. Обсяги наданих послуг у натуральному вимірі (наприклад, кількість клієнтів).
73. Показники ефективності (наприклад, ROA, ROE та інше).
74. Основні положення стратегії банку.

75. Аналіз валютного ризику (опис, характеристика можливого впливу на банк).
76. Аналіз ризику процентної ставки (опис, характеристика можливого впливу на банк).
77. Аналіз ризику ліквідності (опис, характеристика можливого впливу на банк).
78. Політика управління ризиками.
79. Інвестиційні плани на найближчий (-і) рік (роки).
80. Детальна інформація про інвестиційні плани на найближчий (-і) рік (роки).
81. Прогноз величини активів чи капіталу.
82. Огляд регуляторного середовища галузі.
83. Ринкова частка банку (за окремими напрямками бізнесу та в цілому).
84. Соціальна звітність (наприклад, за «Глобальною ініціативою зі звітності» — GRI).
85. Принципи корпоративного громадянства.
86. Перелік п'яти основних джерел залучення коштів (кредиторів).
87. Перелік п'яти основних отримувачів коштів (позичальників).
88. Політика резервування.
89. Інформація щодо якості активів.
90. Інформація щодо реструктуризованої заборгованості.
91. Інформація щодо позабалансових активів та пасивів.
92. Інформація щодо механізмів внутрішнього контролю.

Блок 3. Склад та процедури Спостережної ради та менеджменту

Компонент 5. Інформація щодо Спостережної ради та менеджменту

93. Перелік членів Спостережної Ради (прізвище/посада).
94. Дані щодо поточної роботи/посад членів Спостережної Ради.
95. Інша інформація (попередні місця роботи, посади, на яких працювали, освіта).
96. Інформація про те, коли кожен член Спостережної Ради увійшов до складу Ради.
97. Чи вказаний Голова Спостережної ради у переліку членів Спостережної ради.
98. Інформація щодо ролі Спостережної Ради.
99. Перелік питань, що перебувають в компетенції Спостережної Ради.
100. Перелік комітетів при Спостережній раді.
101. Імена всіх членів кожного чинного комітету.
102. Положення щодо служб внутрішнього аудиту, окрім Комітету з аудиту.
103. Інформація щодо співвідношення очних та заочних засідань Спостережної Ради.
104. Інформація щодо відвідання засідань Спостережної Ради її членами.
105. Перелік членів вищого керівництва, що не входять до складу Спостережної Ради.
106. Біографічні відомості членів керівництва банку.
107. Детальна інформація щодо умов контракту з генеральним директором.
108. Кількість акцій афілійованих компаній, що перебувають у власності керівництва банку.

Компонент 6. Винагорода менеджменту та членам Спостережної ради

109. Процес прийняття рішень щодо винагороди членам Спостережної ради.
110. Розкриття детальної інформації про винагороди членам Спостережної ради (рівень винагороди і т.і.).
111. Форми винагороди членам Спостережної ради (наприклад, винагорода в грошовій формі, у формі акцій і т.і.).
112. Розкриття інформації щодо прив'язки винагороди членам Спостережної Ради до результатів діяльності банку.
113. Процес прийняття рішень щодо винагороди менеджменту.
114. Розкриття детальної інформації про винагороди менеджменту (не членів Спостережної Ради), у тому числі рівень заробітної плати та бонусів.
115. Форми винагороди менеджменту (не членів Спостережної Ради).
116. Розкриття інформації щодо прив'язки винагороди менеджменту до результатів діяльності банку.